

Основанъ 1916 г.

8 стр.

св. духъ, 6 Юний, 1933 год.

Броятъ 3 лв.

Брой 67

ВЕСТНИКЪ НА ВЕСТНИЦИТЕ

ИЗДАНИЕ НА ДРУЖЕСТВОТО НА СТОЛИЧНИТЕ ЖУРНАЛИСТИ

Въ този брой на Вестникъ на вестниците две страници сж посветени на

БЪЛГАРСКОТО ЗАСТРАХОВАТЕЛНО ДѢЛО

важенъ клонъ отъ народното ни стопанство

117

БЪЛГАРСКИ МОТИВИ ВЪ ПОЛСКАТА ЛИТЕРАТУРА

Макаръ да не сме били никога въ непосредственъ граниченъ контактъ съ Полша, една духовна връзка между българите и поляци е съществувала повече или по-малко презъ разни времена.

Полша има единъ свой много плодовитъ и твърде много обичанъ на времето отъ полската интелигенция писателъ. Казва се Сигизмундъ Милковский, известенъ повече подъ псевдонима Федоръ Фома Ежъ. Роденъ на 1824 г., въ Сарацея, Подолска губерния на Днестръ, Милковский—Ежъ е прекаралъ голъма частъ отъ младинитъ си въ странствуване, преимуществено на Балканитъ. Участвувалъ е като доброволецъ въ полско-унгарския легионъ презъ 1848 г., въ Кримската война въ щаба на Исмаил паша и дълги години после е живялъ въ Цариградъ. Превратната съдба го познава презъ време на странствуването му като дипломатически агентъ, като фабриченъ работникъ и като търговецъ. И когато се е накаралъ най-после да се върне въ Полша, презъ 1863 г. —

почва голъмото въстание и той бива изгоненъ отъ австрийцитъ отъ Галиция.

Ежъ е писателъ съ публицистически пулсъ. Той е, преди всичко, рицаръ на демократическитъ идеи, които по онова време и въ Русия и въ Полша се изразяваха въ тъй наречното „хождение въ народъ“. И протестътъ срещу политическото потистничество на полския народъ е лаятъ-мотива на цѣлата негова и на съвременнитъ му писатели литературна дейностъ.

Нѣкои отъ произведенията на Милковский—Ежъ иматъ за тема ужасътъ, на който е билъ подхвърленъ българския народъ подъ тиранията на султана, пашитъ и агаларитъ му. Такава е, наприкладъ, повестта му „На разсъмване“, въ която проличава едно не само точно познаване на историческитъ факти по нашето робство, но въ която е дадена и една правилна характеристика на частъ отъ тогавашното наше чорбаджийство въ образа на Хаджи Христо.

Ежъ е познавалъ, изглежда, до-

ста отъ близко българския битъ отъ предосвободителната епоха. Защото чорбаджии като изображения отъ него Хаджи Христо, които съветватъ султана „да забрани всички книги и вестници, да затвори училищата, да не пуска младежитъ да излизатъ вънъ отъ границитъ за продължение на образованието си и пр.“, за да се възстанови „спокойствието“ въ царщината — не сж никаква писателска измислица.

Нѣкои полски литературни критици таксуватъ слабостта на Милковский—Ежъ къмъ балканскитъ сюжети като литературна хитростъ. По тоя начинъ тѣ смятатъ, че Ежъ е искалъ да избѣгне строгоститъ на руската цензура, която не би допуснала да се говори направо за националнитъ горести на полския народъ. Въ това обяснение има, може би, доза отъ истина. Обаче, Милковский—Ежъ въ своитъ книги не се интересува само отъ драматическитъ страници на робството ни подъ Турция. За него представлява голъмо любопитство цѣлата история на българския народъ. За това свидетелствува повестта му „Петъръ и Асенъ“ — изъ историята на

българскитъ славяни, презъ XII в.“. Широкиятъ интересъ, който е възбуждала старата българска история у Ежъ се вижда и отъ повестта му „Асанъ“.

Въ процеса на своето историческо възмъжаване и национално консолидиране, прочее, българскитъ народъ не е билъ съвсемъ непознатъ за полската интелигенция, която се е увличала на времето отъ епическитъ писания на Милковский—Ежъ. Може да се каже, дори, че въ туй отношение сме били подобре познати въ Полша, отколкото на руския народъ, съ който сж ни свързвали инѣкъ всѣкога голъми духовни интереси.

Сега, когато се открива една ера на економическо и културно взаимодействие между Полша и България. — не би било зле да се появятъ въ преводъ на български поне ония произведения на Милковский—Ежъ, които сж свързани съ името ни. Толкова повече, че Ежъ принадлежи къмъ писателитъ, които стоятъ на почетно стъпало въ литературната иерархия на Полша.

Петъръ Карчевъ